

ปิยนาก กุยศากร : การประเมินคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพในผู้ป่วยมะเร็งช่องปากไทยกลุ่มหนึ่ง. (EVALUATION OF HEALTH-RELATED QUALITY OF LIFE IN A GROUP OF THAI ORAL CANCER PATIENTS) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : ผศ. ทญ. ดร. กนกพร พะลัง, อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม : ผศ. ทญ. ดร. พรพรรณ พิบูลย์รัตนกิจ, 265 หน้า.

วัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพในผู้ป่วยมะเร็งช่องปากก่อนและหลังการรักษา 2) เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพระหว่างผู้ป่วยมะเร็งช่องปากและผู้ป่วยไคเคนพลานัสในช่องปาก

วัสดุและวิธีการ แบบประเมินคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพฉบับภาษาไทยดัดแปลงจากแบบสอบถามคุณภาพชีวิตโดยมหาวิทยาลัยวอชิงตัน ประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนประเมินเฉพาะโรค (อาการเจ็บปวด รูปร่างใบหน้า กิจกรรมประจำวัน การพักผ่อนหย่อนใจ การกลืน การเคี้ยว การพูด ไหล่ การรู้รสชาติอาหาร น้ำลาย อารมณ์ ความวิตกกังวล) ลำดับความสำคัญของปัญหา คุณภาพชีวิตทั่วไป และคำถามปลายเปิด ผู้ป่วยมะเร็งช่องปาก ณ โรงพยาบาลราชวิถี และคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้รับการสัมภาษณ์ในวันที่เข้าพักในโรงพยาบาล หลังการผ่าตัด 25 - 49 วัน และหลังการรักษาเสร็จสมบูรณ์ 25 - 60 วัน การเปรียบเทียบคะแนนในผู้ป่วยมะเร็งช่องปากก่อนและหลังการรักษาใช้สถิติทดสอบวิลคอกซันไชน์เรงค์ฟอร์แมทแพร์ สถิติทดสอบแพร์ที และสถิติทดสอบแมกนีมา การเปรียบเทียบคะแนนระหว่างผู้ป่วยมะเร็งช่องปากก่อนการรักษาและผู้ป่วยไคเคนพลานัสในช่องปากใช้สถิติทดสอบแมนวิทนียู สถิติทดสอบอันแพร์ที และสถิติทดสอบโคสแคร์ว การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเอสพีเอสเอสรุ่น 11.5 ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ผลการศึกษา ผู้ป่วยมะเร็งช่องปากจำนวน 51 ราย เป็นชาย 37 ราย หญิง 14 ราย อายุระหว่าง 22 - 80 ปี (เฉลี่ย 55.8 ปี) ร้อยละ 94 เป็นมะเร็งชนิดเซลล์สความัส ผู้ป่วยร้อยละ 57 ได้รับการผ่าตัดร่วมกับรังสีรักษา หลังการผ่าตัดผู้ป่วยมะเร็งช่องปากมีความผิดปกติมากขึ้นในหัวข้อ การกลืน การเคี้ยว การพูด และไหล่ หลังการรักษาเสร็จสมบูรณ์ ผู้ป่วยมะเร็งช่องปากมีความผิดปกติมากขึ้นในหัวข้อ การกลืน การเคี้ยว ไหล่ การรู้รสชาติอาหาร และน้ำลายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้ป่วยมะเร็งช่องปากมีความผิดปกติมากกว่าผู้ป่วยไคเคนพลานัสในช่องปากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเกือบทุกหัวข้อในส่วนประเมินเฉพาะโรค

สรุป หลังการรักษา ผู้ป่วยมะเร็งช่องปากมีคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพเลวร้ายกว่าก่อนรักษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และผู้ป่วยมะเร็งช่องปากมีคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพเลวร้ายกว่าผู้ป่วยไคเคนพลานัสในช่องปากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4976114432 : MAJOR ORAL MEDICINE

KEYWORDS : QUALITY OF LIFE / HEALTH-RELATED QUALITY OF LIFE / ORAL CANCER / ORAL LICHEN PLANUS

PIYANAD KUYSAKORN : EVALUATION OF HEALTH-RELATED QUALITY

OF LIFE IN A GROUP OF THAI ORAL CANCER PATIENTS. THESIS ADVISOR :

KANOKPORN BHALANG, THESIS CO-ADVISOR : PORNPAN PIBOONRATANAKIT, 265 pp.

Objectives 1) To compare health-related quality of life in oral cancer patients before and after treatment. 2) To compare health-related quality of life between oral cancer patients and oral lichen planus patients.

Materials and Methods A modified University of Washington Quality of Life Questionnaire in Thai has four components: disease-specific items (pain, appearance, activity, recreation, swallowing, chewing, speech, shoulder, taste, saliva, mood and anxiety), importance-rating scale, general quality of life questions and opened-end questions. Oral cancer patients, Rajvithi Hospital and Faculty of Dentistry, Chulalongkorn University were interviewed on the day of hospital admission, 25 - 49 days post-operatively and 25 - 60 days post-treatment. Wilcoxon signed-rank test for matched paired, paired t-test and McNemar test were used to compare scores pre-treatment and post-treatment. Mann-Whitney U test, unpaired t-test and chi-square tests were used to compare scores of patients with oral cancer and oral lichen planus. All analyses were conducted using SPSS 11.5 for Windows at significance level 0.05.

Results Fifty-one oral cancer patients, thirty-seven were men and fourteen were women. The age range was 22 - 80 (mean 55.8). Ninety-four percent of patients had squamous cell carcinoma. Fifty-seven percent of patients were treated with surgery and post-operative radiation therapy. Post-operatively, oral cancer patients presented significantly poorer scores of swallowing, chewing, speech and shoulder. Post-treatment, oral cancer patients presented with significantly poorer scores of swallowing, chewing, shoulder taste and saliva. Oral cancer compared with oral lichen planus patients presented with significantly poorer scores of nearly whole domains in disease-specific items.

Conclusion After treatment, oral cancer patients had significantly worse health-related quality of life scores than pre-treatment and oral cancer patients had significantly worse health-related quality of life scores than oral lichen planus patients.